KÜLPOLITIKAI FIGYELŐ

A nagyhatalmak, bár szemmel láthatóan állandó érintkezésben vannak egymással a közel-keleti modus vivendi megtalálása érdekében, különbözőképpen reagálnak a közel-keleti helyzetre. Amíg például az Egyesült Államok nem tervez korlátozó intézkedéseket Izraellel szemben, a bejrúti repülőtér elleni támadás miatt, jóllehet a megsemmisített gépek egy része amerikai érdekeltségek tulajdonában volt, addig Franciaország kormánya megerősítette, hogy kiterjesztette a szállítási tilalmat az Izraelnek szánt valamennyi fegyverfajtára. S éppen a bejrúti támadással indokolja határozatát.

Ez pedig súlyos helyzetbe hozhatja Izraelt katonailag. Éppen a francia lapok kommentárjaiból tűnik ki, hogy az alkatrész-szállítás megtagadása Izrael légierejétől „drámai perspektívát" jelent Izrael számára, mivel a francia gyártmányú harci repülőgépekkel, célzó radarberendezésekkel, levegő-levegő rakétákkal, helikopterekkel van ellátva. Nem kevésbé súlyosan érinti Izrael szárazföldi erőit az embargó, minthogy azokat ugyancsak francia tankokkal, föld-föld rakétákkal és 105 milliméteres ágyúkkal szerelték fel.

Libanonból pedig kormányválságról érkeztek hírek. Jafi, libanoni miniszterelnök közölte Hélou elnökkel, hogy kormánya lemond. A Jafi-kormány helyzete a bejrúti nemzetközi repülőtér ellen intézett izraeli támadás után erősen megingott. A közvélemény vizsgálatot követel az óvintézkedések elmulasztása miatt. Jafi miniszterelnök több mint két órán keresztül tárgyalt a köztársasági elnökkel és a megbeszélések folytatódnak.

Az egyiptomi sajtó szerint csak a négy nagyhatalom valamely sürgős akciója mentheti meg a helyzetet, másküllönben a fegyveres konfliktus elkerülhetetlenné válik. Az Al Akhbar aláhúzza, hogy Moszkva és Párizs mind sűrűbben érintkezik egymással a közel-keleti válság megoldását elősegítő diplomáciai nyomás érdekében. Hozzáfűzi a lap, hogy Tel Aviv viszont továbbra is makacsul elutasítja a békés kezdeményezéseket.

És csakugyan: Izraelben eddig semmilyen pozitív visszhangra nem leltek a szovjet diplomácia békekezdeményezései. Sőt — így tudja az Al Akhbar című lap — Izrael állítólag azt követeli Nixontól, hogy az USA „tartsa távol" a Szovjetuniót a Közel-Kelettől, folytassa izraeli fegyverszállításait és — a Johnson kormányhoz hasonlóan — támogassa Izraelt az arab területek megszállásának fenntartásában mindaddig, amíg Izrael és az arab államok közvetlen tárgyalásokon meg nem egyeznek.

Csakugyan pontosan így hangzanak-e Izrael Washingtonhoz címzett kívánságai és mit felel rájuk a megválasztott elnök: nem tudni. Egyelőre Nixont, legalábbis pillanatnyilag talán túlságosan elfoglalta az afeletti öröm, hogy az USA elnökének fizetését évi 200 ezer dollárra emelték.

A DNFF hadműveletei

● **Saigon (UPI, AFP)**

A Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front harcoló alakulatainak legutóbbi katonai akcióit az ország egész területén a széles körben alkalmazott úgynevezett zaklató hadműveletek jellemezték. Ezt példázza az az akció, amelyet a DNFF reguláris hadseregének tüzérei hajtottak végre a 25. amerikai gyalogos hadosztály egyik tüzérségi ütegállása ellen Tay Ninh közelében. Az amerikai nagyvezérkar sajtótisztjének tájékoztatása szerint az amerikai egységekre percek leforgása alatt mintegy ötven db 107 mm-es rakéta, valamint 82 mm-es gránát záporozott.

Kedden újabb hírügynökségi tudósítások érkeztek a Mekong deltájában fellángolt harcokról. A UPI amerikai hírügynökség beszámolója szerint a 9. amerikai gyalogoshadosztály egyik százada a fővárostól 110 kilométernyire délnyugatra „tisztogatás" közben betévedt a hazafiak jól kiépített erődrendszerébe. A DNFF harcosai álcázott bunkereikből gyorstüzelő fegyvereikkel valósággal letarolták az amerikai gyalogság előőrseit. A véres csata 17 órán át tombolt a szélesen hömpölygő Mekong folyó partjain. A megtizedelt amerikai osztagok végül is kivágták magukat szorult helyzetükből, s ezt követően a saigoni amerikai hadvezetés újabb öt századot dobott harcba a DNFF-egységek ellen.

Saigonban olyan hírek kaptak szárnyra, amelyek szerint küszöbönáll a „Vietkong" újabb offenzívája a főváros ellen. A várható támadás elhárítása céljából az amerikaiak már korábban öt hadosztályt — mintegy százezer embert — vontak össze a főváros környékén. Ezek a katonai alakulatok három koncentrikus körben veszik körül a fővárost. A DNFF harcoló alakulatai a közelmúltban — az AFP hírügynökség tudósítójának jelentése szerint — átkarolták az 1. számú légiszállítású amerikai hadosztály állásait, s több ponton át is törték a védelmi gyűrűt. A harcok a fővároshoz egyre közelebb eső övezetben lángoltak fel.

Befejeződött a párizsi ülésszak

Párizsban — mint már többször jelentettük — az elmúlt hét péntekje óta szovjet kormányküldöttség tárgyal a szovjet—francia gazdasági, kulturális, tudományos és technikai kapcsolatok továbberősítéséről. A Kirillin miniszterelnök-helyettes vezette szovjet küldöttséget tegnap, kedden délelőtt fogadta De Gaulle francia köztársasági elnök is. Kedden este Párizsban befejezte munkáját a szovjet—francia vegyesbizottság harmadik ülésszaka. Mindkét fél elégedetten nyilatkozott az elvégzett munkáról. Az ülésszak eredményéről szóló közös közleményt szerdán teszik közzé.

MI? HOL? MIKOR?

1969. JANUÁR 8., SZERDA — NÉVNAP: GYÖNGYVÉR
HIDEG, HÓSZÁLLINGÓZÁS

Várható időjárás szerda estig: változóan felhős, a reggeli órákban párás, egy-két helyen ködös idő, szórványos hószállingózással. Mérsékelt, időnként élénk délkeleti, déli szél. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet mínusz 3—mínusz 8 fok.
A Nap kél 7 óra 31 perckor, és nyugszik 16 óra 10 perckor.
A Hold kél 21 óra 07 perckor, és nyugszik 10 óra 04 perckor.

VÍZÁLLÁS

A Tisza vízállása Szegednél kedden plusz 76 cm.

NYOLCVAN ÉVES

Lencz Géza (sz. 1889), nyomdász és újságíró, 1911-től a Szegedi Friss Újság tördelője, 1919-ben a szegedi Igazság című hetilapnak, majd utóbb a celldömölki Kemenesalja című napilapnak szerkesztője. Forradalmi szereplőséért börtönt viselt. Jelenleg Szombathelyen él.

ÖTVEN ÉVE,

1919-ben megjelent Szegeden a francia nyelvű La Hongrie Républicaine című hetilap. Főszerkesztője Jakab Dávid, főmunkatársa Juhász Gyula volt. Cikkfrőik a francia megszállók jóindulatát a magyar kultúra és történelem megismertetésével szerették volna elnyerni.

SZÍNHÁZ

Nemzeti: Nebáncsvirág. Bérletszünet. (7).

MOZIK

Szabadság: Egri csillagok. I—II. rész. (Színes, magyar, dupla helyárral 3 és 7.) **Fáklya délután:** Rákóczi hadnagya. (Magyar, 2 és 4.) **Fáklya este:** Egri csillagok. I—II. rész. (Színes, magyar, dupla helyárral 6.)
Postás Mozi: Kezek a város felett. (5 és 7.).

BALESETI ÜGYELET

Ma a balesetet szenvedett személyeket az I. sz. Sebészeti Klinika (Pécsi utca 4.) veszi fel.

INSPEKCIOS ÁLLATORVOSI SZOLGÁLAT
Szeged város területére

Január 11-ig este 6 órától reggel 6 óráig (vasárnap nappal is) elsősegély és nehézellés esetére ügyeletes dr. Komáromi János állatorvos. Lakása: Újszeged, Torontál tér 3. Telefon: 14-064.

Az állatorvos kiszállításáról a hívó köteles gondoskodni.

RÁDIÓ

Kossuth

4.30 Hírek. 4.32 Hajnaltól reggelig... 5.00 Hírek. 5.30 Reggeli krónika. 5.45 Falurádió. 6.00 Hírek. 6.45 Hallgatóink figyelmébe! 7.00 Reggeli krónika II. 7.15 Körzeti időjárás. 7.30 Új könyvek. 8.05 Műsorismertetés. 8.20 Az özönvíz balladája. I. rész. 8.50 Orvosi tanácsok. 8.55 Ifj. Magyari Imre népi zenekara játszik. 9.34 Út a határtalanba. 10.00 Hírek. 10.10 Szereti Ön Bartókot? 11.30 A Szabó család. 12.00 Hírek. 12.15 Tánczenei koktél. 13.00 A világgazdaság hírei. 13.05 Budapest kulturális programjából. 13.06 Válaszolunk hallgatóinknak. 13.21 Balettzene. 14.05 Gazdasági magazin. 14.35 Operaáriák. 15.00 Hírek. 15.15 Világszínház: Aiszkhülosz: Lelánczolt Prométheusz. 15.55 Boros Jolán nótákat énekel. 16.19 Mindennap vizsga — beszélgetés fiatalokról és nem fiatalokról. 16.44 Pol-beat. 16.58 Hallgatóink figyelmébe! 17.00 Hírek. 17.05 Külpolitikai figyelő. 17.20 George Malcolm csembalozik. 17.47 Van új a Nap alatt! 18.02 Húszas stúdió. 18.58 Hallgatóink figyelmébe! 19.00 Esti krónika. 19.30 Zenés est öt tételben. 20.45 Hírek. 20.50 Az elmúlt év legjobb tánczenei felvételeiből. I. rész. 21.20 Gondolat. 22.00 Hírek. 22.20 A „szuperszónikus verseny". 22.28 Nótacsokor. 22.50 Studium. 23.00 Zenekari muzsika 23.30—0.25 Patience. — Sullivan operettrészl. Közben: 24.00—0.10 Hírek.

Petőfi

4.30—8.05 Azonos a Kossuth Rádió műsorával. 9.54 Idegen nyelvű vízjelzőszolgálat. 10.00 Juhász Frigyes kórusműveiből. 10.17 Népi zenekarok műsorából. 10.40 Könnyűzene. 11.10 Regényrészlet. 11.30 Mosonyi Mihály operáiból. 12.00 Tánczene. 12.15 Kamarazene. 13.17 Könnyűzenei híradó. 13.47 Vízállásjelentés. 14.00 Kettőtől hatig... 18.00 Hírek. 18.10 Hanglemezgyűjtők húszperce. 18.30 Kiáltás az éjszakában — rádiójáték. 19.01 Nóták. 19.27 Új könyvek. 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.35 Kapcsoljuk a Zeneakadémia nagytermét. Közben: kb. 20.30—20.50 Esti Krónika II. Kb. 21.35 Vásárról vásárra. Kb. 21.55 Hatvani diákjai — részletek. 22.09 Bartók Cantataja a képzőművészetben. 23.00—23.20 Hírek.

TÉVÉ

Budapest

17.58 Hírek. 18.05 Csak gyermekeknek! 18.55 Írók, könyvek, kritikusok. 18.55 Esti mese. 19.05 Nótaszó. 19.30 Radar. Ifjúsági érdekvédelmi műsor. 20.00 Tv-híradó. 20.20 A függöny. Nyugatnémet film. 21.30 Remekművek titkai. I. Jean Fouquet műhelyében. 21.50 Tv-híradó. — 2. kiadás.

Belgrád

16.30 Síversenyek. (Közvetítés Grindewaldból.) 17.45 Se nem fekete — se nem fehér. 18.30 Ázsián keresztül. 19.00 Hol van — micsoda? 19.15 Komoly zene. 20.35 Dosztojevszkij: „Krotka" — Tv-dráma. 21.35 Martinu: „Komédia a hídon" — opera.

Bukarest

10.00 Francia nyelviecke. 10.30 Angol nyelviecke. 11.00 Az ipar szakembereinek. 17.05 Német nyelviecke. 17.30 Ifjúsági klub. 18.40 Premier előtt. 19.40 A kutyás hölgy. Szovjet film. 21.00 Balettest.

Rádiótelex

Kairó

Ma első ízben állnak az ASZU képviselőjelöltjei a választók elé. Egyes becslések szerint hét-, mások szerint kilencmillió választópolgárt várnak a 169 szavazási központba és több mint 14 ezer szavazókörzetbe, hogy megválasszák a nemzetgyűlés 338 képviselőjét. A jelöltek száma nyolcszázhuszonkettő. Az új nemzetgyűlés január 20-án ül össze.

Aden

Kedden befejeződött a szovjet haditengerészek adeni látogatása. Nagy tömeg gyűlt össze a kikötőben, hogy búcsúztassa a vendégeket. Az üdvözlések után a szovjet hadihajók felszedték horgonyaikat és elindultak a szomszédos baráti állam — a Jemeni Arab Köztársaság Hodeida kikötője felé.

Washington

Johnson elnök kedden elfogadta Llewellyn Thompson moszkvai amerikai nagykövet lemondását. A Fehér Ház közlése szerint a veterán amerikai diplomata, aki már két ízben töltötte be az Egyesült Államok moszkvai nagykövetének tisztét és akinek tapasztalataira a Fehér Házban és az amerikai külügyminisztériumban egyaránt számítottak, betöltötte 65. életévét és visszavonul a külügyi szolgálattól.

London

Kedden délelőtt a londoni Marlborough House-ban Wilson elnökletével megkezdődött a brit nemzetközösség 17. kormányfői találkozója. A tanácskozás, amelyen tizennyolc kormányfő, hat köztársasági elnök és négy alacsonyabb rangú küldöttségvezető vesz részt, minden eddigi konferenciánál nagyobb; a tervek szerint hét munkanapon és két pihenőnapon át tart. A nemzetközösség 28 állama vezetőinek csúcstalálkozóján kedden délután Stewart brit külügyminiszter tartott beszámolót a világpolitikai helyzetről. A jóváhagyott napirend tartalmazza a rhodesiai kérdést, a világgazdasági irányzatait és a nemzetközösségen belüli együttműködést.

Los Angeles

A Los Angeles-i kerületi bíróságon kedden megkezdődött a Robert Kennedy meggyilkolásával vádolt Sirhan B. Sirhan perének tárgyalása. Az első tárgyalási napok az esküdtbíróság tagjainak kiválasztásával telnek el. A védelem számos tanú kihallgatását fogja kérni, és valószínű, hogy az eljárás több hónapig tart. Amennyiben Sirhant az esküdtbíróság bűnösnek mondja ki, úgy halálos ítéletet hozhatnak ellene.

Wittman Tibor:

Limai forró napok

1 Bolíviát két hónapos munka után hagytam el. Utolsó ott töltött heteim során részt vettem a magyar ügyvivő Potosi díszpolgárává választásán, saját levelező taggá választásomon és más ünnepségeken. Mindenütt kedvező szubjektív feltételeket tapasztaltam a magyar kapcsolatok fejlesztésére, egészen addig a pontig, hogy a város, illetve a tartomány vezetői és a követ kölcsönösen felvetették a Potosi és Szeged városok közötti testvéri kapcsolatok kiépítésének a gondolatát. Mindenesetre furcsa volt barátomnak, az egyetem rektorának véleményét hallani, aki szerint a szombat este a magyar követség által adott fogadáson a prefektus (Magyarországnál nagyobb tartomány vezetője) lényegesen melegebb hangú köszöntőt mondott, mint a következő napon a nyugatnémet nagykövet által adott ebéden. Pedig a nyugatnémetek ma nagy urak Bolíviában, több német szakember, kereskedő és turista kereste fel az országot tavaly, mint északamerikai, a német tőke pedig lassan kiszorít minden vetélytársat. Mindez nem akadályozza meg az egyetemet, hogy három NDK-ból (Freiberg) jött geológust, mérnököt alkalmazzon!

Azt hittem, hogy Bolívia az ellentmondások legfelső fokát jelenti, de tévedtem. Amikor Peruba az egyetem, a XVI. század közepén alapított limai San Marcos egyetem meghívott előadások tartására, meglepetésemre a la pazi perui követség néhány perc alatt 3 hónapra szóló vízumot adott, a kért 3 nap helyett. „Változnak az idők" — mondotta a követségi másodtitkár, amikor elmondtam neki, hogy 1966-ban limai átutazásom alkalmával nem hagyhattam el a tranzit termet, elvették útlevelemet és a rendőrség állandóan jelentéseket adott rólam az éjszakai várakozás idején. „Nem lehet hátat fordítva élni" — mondta a limai külügyminisztérium kulturális osztályának vezetője, amikor megérkezésem után eszmecserét folytattunk az országaink közti kulturális csere lehetőségeiről.

Limában, e nagy ország modern és hatalmas fővárosában nemcsak a csendes-óceáni tengerpart nedves, meleg levegője fogadott, hanem az izzó politikai légkör is. A december 12-i újságok felháborodottan írtak az amerikai retorziós intézkedésekről, amelyeket a petróleum-államosítások miatt helyeztek kilátásba. Juan Velasco Alvarado elnök szerint a peruiak „nem tűrnek el támadást és fenyegetést, bármilyen hatalmas országtól is jön... a társaságok, amelyek országunkban működnek, alá vannak vetve törvényeinknek... Peru szuverén ország, meg tudjuk védeni jogainkat." A pénzügyminiszter ugyanakkor tagadta, hogy általában államosítani akarják a nagy vállalatokat. Az újságok élesen kikeltek az USA magatartása ellen. A legtekintélyesebb konzervatív napilap, a *Comercio* szerint „a külföldi beavatkozás felesleges. A State Department álláspontja téves." A *Prensa* szerint „a peruiakra tartozik a perui ügyek eldöntése", a *La Crónica* úgy véli, hogy „A katonai kormányzatnak joga van ellenállni a nyomásnak, bárhonnan jöjjön.."

Általában Latin-Amerikában kétféle személyi uralmat szoktak megkülönböztetni: „barbár" és „felvilágosult" caudillismo-t. A jövő csakhamar eldönti, hogy a jelenlegi perui katonai junta melyik változatot képviseli, és hogy pozitív esetben mire képes.

Az iparosodott, 2,5 milliós Lima Bolíviához hasonlóan szintén egy földrajzilag, gazdaságilag 3 részre tagolt ország fővárosa. A partvidék fejlettsége élesen elüt a Kordillerák és a trópikus keleti területek elmaradottságától. Az ellentétek, az osztály- és rétegkülönbségek a gondolkodásmódban sokkal jobban érződnek, mint Bolíviában, ahol az 1952-es forradalom után több dolog megváltozott. A hegyekből a városokba betámolygó indián a megaláztatások, klímaváltozás hatására elveszti büszke egyéniségét, szolgává alacsonyul. A fehérek konzervatív és reakciós rétegei között nagy a faji előítélet és elzárkózás. Fehér csak fehérekhez közeledik, a mesztic már megveti az indiánt. Limában egyébként vannak kínaiak és japánok is, nagyrészük már beolvadt.

Peru nagy ellentmondása, hogy még a reakciós fehérek is büszkék az ősi indián civilizációkra. Az Újvilág legnagyobb kulturális meglepetései várják a limai és cuzcói múzeumok látogatóit, és csak ezek után értettem meg sok barátom, közöttük egy magyar származású újságíró *inka-ellenességét:* jogos az állításuk, hogy az inkák a spanyolok előtti 1—2 évszázadban több, náluk lényegesen fejlettebb anyagi kultúrával rendelkező népet igáztak le és tartottak uralmuk alatt. Az inkák előtti, preinka kultúrák színvonala csak a nagy ázsiai plasztika, arany-, ezüstművesség és szövésművészet méreteivel mérhető. Minden kiállított tárgy megdöbbent szimbólizmusával, színeivel, fejlett formakészségével. Én is „inkaellenes" lettem, de csak esztétikai téren, mivel az inkák továbbra is az ősközösségi, spanyolok előtti korszak jelképei maradnak.

(Folytatjuk)